



Pressmeddelande 2024-10-xx från Sverige Stenindustriförbund

# Regeringens senfärdighet straffar lokala svenska stenföretag

**Svenska stensorter kopieras i idag hej vilt till namn och utseende i andra material, trots att det sedan snart ett år tillbaka finns en ny förordning som ska skydda just lokala producenter och produkter inom hela EU. Ett stort problem är regeringens senfärdiga hantering av förordningen som gör att vi måste vänta till tidigast 1:a december 2025 innan förordningen kan börja tillämpas praktiskt, skriver Kai Marklin, ordförande för Sveriges Stenindustriförbund.**

16 November 2023 infördes en ny EU-förordning (2023/2411) som ger ett utökat skydd för geografiskt tillverkade produkter och hantverk. Förordningen förkortas GI – geographical indication – och ska uttryckligen skydda industriprodukter som natursten, porslin, träarbeten, glas och tyger med en geografisk koppling från att kopieras. Till exempel måste en produkt som kallas Falu Röd Färg – den svenskaste av alla färger – komma från just Falun. Förordningen är i praktiken en utökning av tidigare skydd för jordbruksprodukter tillverkade lokalt inom EU, som vin, ost etcetera. Skyddet ska framför allt stärka mindre och mellanstora företag, och för att leva upp till skyddsnivån ska kortfattat tre krav vara uppfyllda:

- produkten ska ha ett lokalt, regionalt eller nationellt ursprung.
- produktens kvalitet, renommé och andra utmärkande attribut ska också vara knuten till det geografiska utsprunget.
- en bearbetning av produkten ska ske inom det geografiska ursprunget.

Många av våra medlemsföretag inom den brytande delen av svensk stenindustri är mindre familjeföretag som varit verksamma i flera generationer. För dem är den nya förordningen mycket välkommen. De representerar en av landets äldsta industrigrenar som bokstavligen varit med om att lägga grunden till vårt land. Den lokala svenska naturstenen i alla landskap berättar samma historia, oavsett om den kallas Bohusgranit, Hallandsgnejs, Kolmårdsmarmor, Ölandskalksten eller har andra geografiska namn som är direkt kopplade till den plats eller täkt där den bryts. Det är för övrigt samma geografiska tanke som utgör grunden för indelningen av den svenska berggrunden, som bland annat ingår myndigheten Sveriges geologiska undersöknings (SGU) uppdrag. De svenska stennamnen är också sedan många år tillbaka definerade enligt den europeiska standarden SS-EN 12449 Natursten – Benämning.

Den snabba tekniska utvecklingen på byggmaterialsidan har under senare år inneburit många stora förändringar. Nya material tas fram hela tiden och gränserna mellan olika materialtyper blir allt suddigare, det gäller alla branscher. Vi inom stenindustrin har fått se hur svenska stensorter utseendemässigt reproduceras rakt av i olika kompositmaterial och marknadsförs med samma namn som flera av våra mest populära svenska stensorter. Till råga på allt har PRV – på grund av bristande kunskaper – gett flera av dessa produkter ett varumärkesskydd, vilket vi som bransch självklart reagerat kraftigt på.

Resultatet har blivit att det för en vanlig konsument i dag är mycket svårt att skilja den ena produkten från den andra: vad som är en kopia och vad som är en äkta natursten, vad som är tillverkat i en fabrik i Spanien och vad som kommer från en specifik täkt på Öland.

Jag vill samtidigt understryka att vi inom svensk stenindustri inte har några problem med att möta konkurrens från andra material som mycket väl kan fylla sina syften. Men man behöver inte vara ett geni för att förstå att det här förslaget slår direkt mot vad som är kärnan i svensk stenindustri: den lokala svenska naturstenen, vars värde urholkas. Mot den bakgrunden är det inte heller så konstigt att de brytande företagen i Sverige ställer stora förhoppningar till den nya förordningen, att vi äntligen med kraft kan sätta stopp för det här uppenbart medvetna förslaget.

Dessvärre befinner vi i oss i Sverige just nu i ett limboläge. Inom EU har redan många medlemsstater nationella system med myndigheter som helt eller delvis skyddar geografiska beteckningar för hantverks- och industriprodukter. Sverige tillhör tyvärr inte just dessa länder. Istället grundar sig det svenska skyddet för produkter på varumärkesrätt, konsumentskydd och regler om otillbörlig konkurrens – åtminstone fram tills nu när svenska lagstiftning behöver uppdateras så att lagarna även matchar den nya förordningen. Det är också tydligt att regeringen, utifrån Justitiedepartementets nuvarande förslag till en ny lag som ska komplettera den nya EU-förordningen, vill undvika att skapa en ny myndighet för att hantera ett nytt regelverk. Istället föreslås PRV bli ett slags nationellt kontrollorgan – ”en kontaktpunkt” – som ska se till att en produkt skyddas av EU-förordningen. Den utdragna hanteringen gör att den nya förordningen först kan börja tillämpas praktiskt i Sverige den 1 december 2025 – alltså drygt två efter att den infördes. Under tiden är våra medlemsföretag utlämnade till marknadens godtycke och saknar möjlighet att vända sig till en myndighet för att påvisa de överträdelser som redan pågår och strider mot förordningen.

Jag kan inte nog betona att det är vitalt att vi nu skyndsamt får ett nytt regelverk på plats och att vi får tillgång de verktyg som kan sätta stopp för vidare plagieringar av ett värde som inte går att ersätta. Det handlar inte bara om vår industri, det handlar lika mycket om våra konsumenter och vårt gemensamma kulturarv, den svenska stenen!

### **Mer info och frågor:**

Kai Marklin, ordförande Sveriges Stenindustriförbund  
tel: 070-59 471 95 [kai@sten.se](mailto:kai@sten.se)

*Sveriges Stenindustriförbund är en branschorganisation vars medlemsföretag bryter, förädlar, monterar och importerar natursten. Medlemsföretagens kunder finns både inom offentlig och privat sektor. Medlemmarna omsätter cirka 1,3 miljarder kronor och sysselsätter cirka 1 300 personer. Se [www.sten.se](http://www.sten.se)*